

kerikrat v treznih urah pomislijo, kokó nesrečni so tudi tí, kateri z njimi živeti morajo; kokó morebiti njih žene noč in dan jokajo, in sojo in sojih otrok nesrečo obžalujejo; kokó jih morebiti, kader pijani domú pridejo, neusmiljeno bojujejo in pretepajo; kake izgleda de vidijo njih otroci; kokó je njih izreja zanemarjena; kokó njih premoženje zapravljeno; kokó vsa njih prihodnja sreča in preskerba vstavljena ali zadržana! — Če je že to velika hudobija, le eniga samiga človeka s sojim zadolženjem za celo življenje nesrečniga storiti, kakošna je še le ta: zavoljo nečimerne samogoltnosti slasti srečo in pokoj cele družine za dolgo ali vso prihodnost lahko mišljeno podkopati! Oh, cela truma žalostnih nasledov je s to strastjo sklenjena! In vendar vam nekterih iz med njih še clo opomnil nisim in jih tudi opomniti nesmem, de čistih ušes ne razžalim. Le to samo še pristaviti moram, de so taki ljudje, če so v zakonu, dostokrat clo ubijavci, akoravno za njih ubijanje nobeden drug ne vé, kakor eden. Ni čuda torej, de sv. pismo (I. Kor. 6, 10.) pijance (to je take, kateri so navadi pijanosti vdani, zakaj ne takih, kateri se iz nevednosti ali nepaznosti kerikrat vpijanijo, ampak le tiste, kateri z dobrim spoznanjem ali iz navade pijančjejo, pijance imenujemo) med tiste grešnike šteje, *kateri božjiga kraljestva ne bodo posedli*. O prosim vas ljubi moji stariši, in zlasti vi gostini in vsi drugi, kateri zavoljo sojih opravil pogostniši priložnost k pijanosti imate: varujte sebe in soje otroke te ostudne živinske strasti, ktera zraven toliko hudih nasledov tudi še to posebno žalostno lastnost imá, de je nje poboljšanje tokó grozno težavno, in de se redko kateri najde, kateri, če se ji je enkrat vdal, bi tokó srečen bil, de bi se iz nje jeklenih verig iztergal.

(Dalje sledí.)

Pogled v gornje kraje.

(Dalje.)

Pod Vitanjem ste dve mali fužini, v katerih na železo delajo. Vitanjčani dobivajo svoj živež večidel iz desek in skodel (Dachschindel), ktere v doljne strani celjskiga kroga sterzijo. V tem tergu se snide še druga cesta, ki iz Konjic sém gori derží. Dve uri nad Vitanjem na visokim Pohorji, (Pogorje, Bachern) je okolica Rakovica, v kateri je velika steklana (Glasfabrik), ktero bojo pa mogli, ako sim práv slišal, zavolj pomanjkanja derv v kratkim opustiti. Kdor je Pohorje pred dvajsetimi in več leti vidil, bi mislil, ako bi ga zdaj zagledal, de je drevna kuga na ti gori strašno razsajala, in vse gojzde pokončala. Stoletne jele, smereke in hoje so se silnimo severju krepko branile, dokler jih ni nezasitna lakomnost sedanjiga stoletja neusmiljeno poderla — pa si je sama germado napravila, na kateri se bo mogla v malo letih zavsím končati. Začeli so semtertje tudi po Pohorji drevno seme sejati; kér pak vetrovi in deževje do takih do goliga ostriženih gojzdnih postatih, na ktere je drevno seme vsejano, vso moč imajo: je slabo upanje, de bi se na Pohorji kedaj več poprejšnji gojzdi zaredili.

Skorej za eno uro zunaj Vitanja proti Slovenogradcu, se cesta na visoki Lošbreg (loš, a, o, arg, schlimm, schlecht) spénja, ktero so pa na vitanjski strani čez imenovan breg nekoliko preložili in voznikom vožnjo polehčali. Tudi na uni strani Lošbrega jo naravnavaajo. Tako bojo Vitanjčani vso vožnjo iz gornjih krajev do Celja na se potegnili, dokler so poprej mnogi zavolj hudiga Lošbrega rajši skoz hudo luknjo (cesta od Valdeka do Volenja — Wölan) ako je ravno dalje, v Celje vozarili. Od Valdeka, kjer se vitanjska cesta s hudoluknjisko združí, se pride po nekoliko v breg nategnjeni

cesti do Šentlenarda pri Mislinji, na nar višji mesto, kar jih je na ti cesti v celjskim krogu, na slovenogradsko dolíno, ktera je tu nar vožji, pa se čedalje proti zapadu bolj razgrinja, in je pri Slovenogradcu nar širji in nar rodovitniši. Ta gorska dolína, ki je morebiti za 100 sežnjev višji, ko savinska dolína (Sannthal), visi proti zapadu, kar nje vodno potočje (Wasserabfall) kaže. Mislina, ki iz skrajne izhodnje strani iz Pohorja na to dolíno priteče, je nje nar večí potok. Nar posebniši lastnost tega potoka, ki se pod Dravburgam v Dravo zлива, je: de bi ga práv lahko Dravi odvzeli in ga v Savinjo, ki se v Savo zлива, napeljali. Vse delo, kar bi ga za tak odvod treba bilo, bi se dalo z 200 goldinarji opraviti. Kratko, in to plitko korito pod mislinsko fužino do Šentlenarda, morebiti 100 sežnjev na dolgo za imenovani potok skopati, bi bilo vse delo. Kér pa ta potok ni velik, bi z njim brodarstvo na Savinji in na Savi nič ne pridobilo, cela slovenogradska dolína bi pa po njegovim odvodu neizmerno veliko zgubila. V svojim sedanjim teku zasluži imenovani potok od mislinske fužine začevši do Drave 4 ure blizo na dolgo, veliko jezér goldinarjev na leto fužinarjam, mlinarjam in žagarjam.

V skrajnim izhodnjim kotu te dolíne kakih 15 minut od Šentlenarda ima žlahtni gosp. Bonazza na Mislini svoje fužine, v katerih se na velikim železo pripravlja. Kér nerazumim fužinarskiga déla, molčim od njega, ter poberem samo to v teh fužinah, kar se mi dosti razumljivo in dobro vidi. Imajo namreč tu fužinarski delavci svojo posebno lastno denárnico (Casse), v kateri je že neki do 40,000 rajnšev srebra. Ta denárnica je postala iz majhnih prineskov, ktere vsaki delavec od svojiga plačila na koncu vsakiga mesca v njo položiti mora. Iz obresti te velike glavnice se plačuje: 1) posebni fužinarski zdravnik; 2) ako kateri teh delavcov si več kruha služiti nemore, dobí, dokler je živ, za vsaki dan (ako sem práv zapomnil) 8 krajcarjev srebra; 3) ako oženjen delavec umerje, vleče tudi njegova žena in njegovi otroci (dokler še delati ne morejo) vsaki dan stanovitno plačilo iz imenovane denárnice. Ta naprava se meni práv koristna vidi. Kakó lahko bi se take denárnice tudi po deželi med kmeti vstanovile, za priliko, de bi vsaka fara svojo občinsko denárnico imela. Hasen takih občinskih farnih denárníc bi bil neizmerno velik in dobrotljiv za vse farmane. Slava mu, kateri bo prvi taki napravi na kmetih začetnik!

(Dalje sledí.)

Skopuh in siromak.

Kdor druge slabo uči,
Sam sebi škodo stori.

Ni davnej, kar mi je neki nemškar práv okroglo prigodba povedal, ki zasluži, de bi se v kamnitno tablico včertala, in vsakimu skopuhu na vratni podboj v večni spomin nabila. —

„V tistim kraji, kjer sim tēržil“ — je perpovedoval — „neki siromak prebiva, katerimu je Bog ženo in kúp otrók, malo pa kruha in denarjev podélil. Letas, kakor že splòh svet vé, marsikterimu revežu pajki po trebuhu predejo, in ga posilijo iti si živeža iskat. Otroci so mu jokali, žena zdihuje, živeža nič, denarjev nič, živéti se mora, kaj je počéti! — Siromak misli in si glavo béli, kam bi se obernil. — Naposled mu v misel pride v svoji veliki jedinosti k nekimu bogatimu skopuhu tistiga kraja se podati, in ga za preložik prositi. Poprosi ga za mérník zmése, de bi sebe in družíno še ktere ure preživil. Skopuh pravi: imaš božjakov? Revež pravi: „nimam jih zde ne; ali prosim vas óče! počakite me, de zaslužim, hočem gotovo plačati.“ Ali bogatin se ne da omajati: ne prošnje ne solzé ne ginejo kamnitniga serca. „Za denárje je per meni vsiga dovolj — pravi — brez

denárjev pa cempera ne dobiš.“ — Siromak se joka, kaj čem vender početi? živ ne morem v jamo, domu grem, in čakal bom, de mene in družino lakota podavi. Vóhernik pravi: véš kaj? krast pojdi! — Revež obmolkne in gre klavern domu. Ponoči vstane in gre rés, kakor mu je skopuh bil svét dal, krast; pa kam, kaj mislite? — ravno k bogatinu, in pomuza mu célo slanino z dimnika dôli, in znosi na svoj dom. Zjutrej gospodinja vstane, in v kuhinjo gré, perpravljat za družino kosilo; ko se pa kviško ozrè, zagleda, de je vse mesó z dimnika pobrano. Na glas zakričí, in skliče vso družino na noge. Gospodár, ravno zgor imenovani skopuh, kmalo vgone tatú, in ga neutegama gospóska ovadi. Gospóska pošlje po tata, in ga vpraša, ali je res ukradel, česar je obdolžen, ali ne? Revež nič ne tají, ampak spozná v okomigleji svoj gréh: de je v veliki sili, in po svétu tožníka to storil, de mu ni hotel za preslonbo ne eniga koplévnika mešaniga žita bres denárjev dati, in de je resnično poštene volje bil, mu berž ko berž dolg plačati. —

In glejte, kakošno obsodbo je tukej gospóska storila! — Reveža je oistro posvarila, de je kradel. Skopuhu pa je terdo prepovedala, de nima od siromaka ne gôle kostí nazaj terjati, ampak de mu mora še žita in perkuhe dati, kér ob gôlim mésu ne more ravno lahko obstati. In perstavi mu še resne besede: Če nočete révežam dobriga storiti, jim tudi pregrešnih svétov ne sméte dajati.“

Práv je gospóska obsodila, kér boljši je ta kakor práv gorka zauha. M.

Dopis iz spodnjiga Štajarskiga.

Po hudi spomladi zavoljo pomanjkanja živeža smo težko pričakovali noviga živeža, in smo, hvala Bogú! spet srečno sternino pod streho spravili; pšenice je veliko in je práv lepa, réž na snopu je malo plenjala, je pa na zernu toliko boljši; sadja bo na kupe, in že novo pijačo iz jabelk delajo; češplje so še bolj polne kot lani; sená je tretji del manj od lani, zato je pa tudi živinska kupčija padla; v nogradih je še kar zdravo in polno grozdje; zatorej staro vino na prodaj silijo in se mu cena níža.

Samo en sovražnik nam zdej žuga, ki nam veliko žalost dela — gnjiloba na korúnu se sémtertje prikazuje. Ali je tudi drugod taka? *) Na poti za Savo čez Bóštanj sim gosp. Dermelna obiskal; svetinje, ktero je zavoljo pridne reje murbnih dreves dobil, ni zastonj dobil; njegove murbe tako lepo rastejo, de jih je veselje viditi; z eno besedo rečem: gosp. Dermel je v svojim kmetijstvu lep izgled drugim kmetovavcam.

Gospodu fajmoštru Vertovcu se mi nevedni bravci práv práv lepo zahvalimo za lepo zvezdoslovje; Bog nam ohrani per zdravji še dolgo let taciga gospoda učenika! — pič.

Oznanilo

kmetijski družbi na ogled poslaniga krajnskiga sadja.

(Dalje.)

16. Jožef Vodè, cerkovnik pri nunah v Loki,

*) Sémtertje se sicer sliši, de krompir gnjije, tode letas bojé ne bo sile, zakaj že davnej ni krompir takó lepo cvetel kakor letas, in že davnej ni bil takó rodovitén kakor letas; lahko rečemo, de ga je letas na pol več, kot druge leta. Če ga tedej tudi nekoliko pod zlo pride, ga bo še dosti ostalo, kér se krompirjeva bolezin — kakor se sliši — letas ni takó razširila kot lani, in kmetovavci tudi že bolj vedó, kakó je s krompirjem ravnati, de se ga po nevednosti in nemarnosti ne bo toliko pogubilo. Vredništvo.

je poslal iz nunskega verta hvale vrednih velicij marelic (grosse gemeine Aprikose).

17. Gosp. Samasa, v Ljubljani: poletnih tofeljnov (Sommertafetapfel).

18. Gosp. Anton vitez od Widerkhern, grajšak iz Male Loke na Dolenskim: žlahtnic (Jakobsbirn) in pa kersnih jabelk (Sommerpepping). Gosp. vitez Widerkhern so prvi, ki so nam iz Dolenskiga kaj poslali, upamo, de se bo pogostno pošiljanje iz Dolenskiga zdej začelo.

19. Gosp. Jožef Dolenc, komisijski uradnik in posestnik v Ipavi, so poslali breskev po imenu zgodnje laške kostenice (weisse Magdalenenhärtling).

20. Gosp. Janez Dolenc, kupec in posestnik v Ipavi: ravno tacih breskev in pa grozjdja terte Augustane (Augustana).

21. Gosp. fajmošter Kunstl, iz Lés na Gorenskimi: Nr. 1. že pohvaljenih laških medenc (Annabirn); Nr. 2. belih ali drobnih medenc (múz) Honigbirne; Nr. 3. rumenih medenc (frühzeitiga Wirthschaftsbirne) Nr. 4. še niso bile zrele; Nr. 5. medenčnih sladčkov (gemeiner süsser Wildling); Nr. 6. Kirschpflaume, kónj (?), to robo so gosp. Pirc v te kraje zaplodili; Nr. 7. špingeljnov (gelber Spieling). — Práv vseč so nam bili mnogoteri pristavki gosp. fajmoštra, namreč: de je bilo letas češinj v Leški okolici celo reč in de je en sam kmet čez 60 gold. za nje skupil (kmetje ali slišite, koliko dobička sadje prinese!), srednja cena je bila za mernik po 40 kraje., nar zgodnejši in nar poznejši so se pa tudi prodajale po 18 grošev. Ni jih bilo treba, na prodaj okoli nositi, branjevke in branjevci so na dom po-nje prišli. Laških medenc je bilo letas veliko; mernik po 18 grošev; tudi ceno belih ali drobnih medenc je zgorej imenovani kmet na 18 grošev postavil. Medenca pride bojé od besede med; na Gorenskimi imenujejo zgodnje hruške medence, zgodnje jabelka pa medenčnjike; vse sadje, ki je posebno dobriga, žlahtniga okusa (zmaha), dobí perimik laško, kar spričuje, de je prvo žlahtno sadje v naše kraje večidel iz Laškiga prišlo.“

Odborstvo sadne razstave 4. vel. serp. 1847.
(Dalje sledi.)

Prislovice Štajarskih Slovincov.

Smert si v nikom ne prebira. — Počasi se tudi déleč pride. — Ima več sreče, kakor pameti. — Dobro delo se samo hvali. — Pogosta družina, sloka živina. — Kaj veljá lepa skleda, pa nič v nji. —

Vganjka zastavice v poslednjim listu je:

Svet, leto, mesec, dan in noč.

Današnjimu listu je perdjan 14. dokladni list — in pa dvajseti del kemije.

Žitni kup. (Srednja cena).	V Ljubljani		V Krajuju	
	14. velikiga serpana.		9. velikiga serpana.	
	gold.	kr.	gold.	kr.
1 mernik Pšenice domače	2	37	2	40
1 > > banaške	2	55	2	47
1 > Turšice	2	5	2	6
1 > Soršice	—	—	—	—
1 > Réži	2	2	2	20
1 > Ječmena	1	59	—	—
1 > Prosa	1	53	2	—
1 > Ajde	—	—	1	50
1 > Ovsá	1	3	1	9